

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 76/21
Λουξεμβούργο, 12 Μαΐου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-505/19
WS κατά Bundesrepublik Deutschland

Η αρχή σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται η σώρευση διώξεων μπορεί να αποκλείει τη σύλληψη, εντός του χώρου Σένγκεν και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί αγγελία της Interpol

Τούτο συμβαίνει όταν οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν γνώση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης διαπιστώνουσας την εφαρμογή της αρχής αυτής, η οποία εκδόθηκε σε συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία του Σένγκεν ή σε κράτος μέλος

Το 2012, ο Διεθνής Οργανισμός Εγκληματολογικής Αστυνομίας (Interpol) εξέδωσε, κατόπιν αιτήματος των Ηνωμένων Πολιτειών και βάσει εντάλματος σύλληψης που είχαν εκδώσει οι αρχές της χώρας αυτής, ερυθρά αγγελία που αφορούσε τον WS, Γερμανό υπήκοο, με σκοπό την ενδεχόμενη έκδοσή του. Όταν πρόσωπο για το οποίο έχει εκδοθεί τέτοια αγγελία εντοπίζεται σε κράτος μέλος της Interpol, το τελευταίο οφείλει, καταρχήν, να προβεί στην προσωρινή κράτησή του ή στην παρακολούθησή ή τον περιορισμό των μετακινήσεών του.

Ωστόσο, πριν ακόμη εκδοθεί η εν λόγω ερυθρά αγγελία, είχε κινηθεί στη Γερμανία εις βάρος του WS διαδικασία έρευνας που αφορούσε, κατά το αιτούν δικαστήριο, τις ίδιες πράξεις με εκείνες για τις οποίες εξεδόθη η ερυθρά αγγελία. Η διαδικασία αυτή περατώθηκε οριστικά το 2010, μετά την εκ μέρους του WS καταβολή χρηματικού ποσού, τούτο δε σύμφωνα με ειδική διαδικασία διευθέτησης που προβλέπεται στο γερμανικό ποινικό δίκαιο. Κατόπιν τούτου, η Bundeskriminalamt (ομοσπονδιακή αστυνομία διώξεως του εγκλήματος, Γερμανία) ενημέρωσε την Interpol ότι κατά την άποψή της, λόγω της προγενέστερης αυτής διαδικασίας, είχε εφαρμογή εν προκειμένω η αρχή *ne bis in idem*. Η αρχή αυτή, η οποία κατοχυρώνεται τόσο στο άρθρο 54 της Σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν ¹ όσο και στο άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), απαγορεύει ειδικότερα να διωχθεί εκ νέου για το ίδιο αδίκημα πρόσωπο το οποίο έχει ήδη δικασθεί αμετάκλητα.

Το 2017, ο WS άσκησε προσφυγή κατά της Γερμανίας ενώπιον του Verwaltungsgericht Wiesbaden (διοικητικού δικαστηρίου Wiesbaden, Γερμανία), με αίτημα να υποχρεωθεί η τελευταία να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την απόσυρση της ερυθράς αγγελίας. Συναφώς, πέραν της παραβίασης της αρχής *ne bis in idem*, ο WS προβάλλει προσβολή του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 21 ΣΛΕΕ, στο μέτρο που δεν μπορεί να μεταβεί σε κράτος που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία του Σένγκεν ή σε κράτος μέλος χωρίς να διατρέχει κίνδυνο να συλληφθεί. Εκτιμά επίσης ότι, εξαιτίας της παραβίασης της ως άνω αρχής και της προσβολής του ως άνω δικαιώματος, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν και περιέχονται στην ερυθρά αγγελία αντιβαίνει στην οδηγία 2016/680, για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ποινικές υποθέσεις ².

¹ Σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν, της 14ης Ιουνίου 1985, μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, η οποία υπεγράφη στο Σένγκεν (Λουξεμβούργο) στις 19 Ιουνίου 1990 και ετέθη σε ισχύ στις 26 Μαρτίου 1995 (ΕΕ 2000, L 239, σ. 19, στο εξής: ΣΕΣΣ).

² Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ 2016, L 119, σ. 89, διορθωτικό ΕΕ 2019, L 216, σ. 40).

Στο πλαίσιο αυτό, το Verwaltungsgericht Wiesbaden αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την εφαρμογή της αρχής ne bis in idem και, ειδικότερα, με τη δυνατότητα προσωρινής κράτησης προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί ερυθρά αγγελία σε περίπτωση όπως η επίμαχη. Επιπλέον, σε περίπτωση που η αρχή αυτή έχει εφαρμογή, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί ποιες είναι οι συνέπειες για την εκ μέρους των κρατών μελών επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε τέτοια αγγελία.

Με την απόφαση του τμήματος μείζονος συνθέσεως, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι το άρθρο 54 της ΣΕΣΣ και το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 50 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται στην προσωρινή κράτηση, από τις αρχές συμβαλλόμενου κράτους στη συμφωνία του Σένγκεν ή από τις αρχές κράτους μέλους, προσώπου για το οποίο η Interpol έχει εκδώσει ερυθρά αγγελία κατόπιν αιτήματος τρίτου κράτους, εκτός εάν αποδεικνύεται, με αμετάκλητη δικαστική απόφαση εκδοθείσα σε συμβαλλόμενο κράτος στη συμφωνία αυτή ή σε κράτος μέλος, ότι το εν λόγω πρόσωπο έχει ήδη δικασθεί αμετάκλητα από συμβαλλόμενο κράτος στην ίδια συμφωνία ή από κράτος μέλος αντιστοίχως, για τις ίδιες πράξεις με εκείνες στις οποίες στηρίζεται η ερυθρά αγγελία. Το Δικαστήριο αποφαινεται επίσης ότι οι διατάξεις της οδηγίας 2016/680, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα του άρθρου 54 της ΣΕΣΣ και του άρθρου 50 του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία περιέχονται σε ερυθρά αγγελία εκδοθείσα από την Interpol, εφόσον δεν έχει αποδειχθεί, μέσω τέτοιας αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, ότι ως προς τις πράξεις στις οποίες στηρίζεται η αγγελία έχει εφαρμογή η αρχή ne bis in idem, υπό τον όρο ότι η επεξεργασία πληροί τις προβλεπόμενες από την οδηγία προϋποθέσεις.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Προκαταρκτικώς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η αρχή ne bis in idem μπορεί να έχει εφαρμογή σε περίπτωση όπως η επίμαχη, δηλαδή όταν έχει εκδοθεί απόφαση περατώνουσα οριστικά ποινική διαδικασία, αφού προηγουμένως το οικείο πρόσωπο συμμορφωθεί προς ορισμένους όρους, μεταξύ των οποίων καταλέγεται η καταβολή χρηματικού ποσού το οποίο καθόρισε ο εισαγγελέας.

Κατόπιν της ανωτέρω διευκρίνισης, το Δικαστήριο αποφαινεται, πρώτον, ότι το άρθρο 54 της ΣΕΣΣ, το άρθρο 50 του Χάρτη και το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν αντιτίθενται στην προσωρινή κράτηση προσώπου για το οποίο η Interpol έχει εκδώσει ερυθρά αγγελία, εφόσον δεν αποδεικνύεται ότι αυτό έχει δικασθεί αμετάκλητα από συμβαλλόμενο κράτος στη συμφωνία του Σένγκεν ή από κράτος μέλος για τις ίδιες πράξεις με εκείνες στις οποίες στηρίζεται η ερυθρά αγγελία, οπότε και θα είχε εφαρμογή η αρχή ne bis in idem.

Επ' αυτού, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, οσάκις παραμένει αβέβαιο αν έχει εφαρμογή η αρχή ne bis in idem, η προσωρινή κράτηση μπορεί να συνιστά απαραίτητο στάδιο προκειμένου να γίνουν οι αναγκαίες προς τούτο εξακριβώσεις, με παράλληλη αποτροπή του ενδεχόμενου διαφυγής του οικείου προσώπου. Το μέτρο της προσωρινής κράτησης δικαιολογείται, στην περίπτωση αυτή, από τον θεμιτό σκοπό αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας. Αντιθέτως, εφόσον η εφαρμογή της αρχής ne bis in idem διαπιστώθηκε με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, τόσο η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών στη συμφωνία του Σένγκεν όσο και το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας αντιτίθενται στην προσωρινή κράτηση ή στη διατήρησή της. Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη στη συμφωνία του Σένγκεν και τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν τη δυνατότητα άσκησης ενδίκων βοηθημάτων τα οποία να παρέχουν στα οικεία πρόσωπα τη δυνατότητα να επιτύχουν την έκδοση τέτοιας απόφασης. Επισημαίνει ακόμη ότι, όταν η προσωρινή κράτηση δεν είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης, λόγω της εφαρμογής της αρχής ne bis in idem, ένα κράτος μέλος της Interpol δεν παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει ως μέλος του οργανισμού αυτού επειδή δεν προβαίνει σε τέτοια κράτηση.

Δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε ερυθρά αγγελία της Interpol, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι κάθε πράξη που πραγματοποιείται στα δεδομένα αυτά, όπως η καταχώρισή τους στο σύστημα αναζήτησης καταζητούμενων προσώπων ενός κράτους μέλους, συνιστά «επεξεργασία» που εμπίπτει στην

οδηγία 2016/680³. Επιπλέον εκτιμά, αφενός, ότι η επεξεργασία αυτή επιδιώκει νόμιμο σκοπό και, αφετέρου, ότι δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί παράνομη για τον λόγο και μόνον ότι ενδέχεται να έχει εφαρμογή η αρχή ne bis in idem ως προς τις πράξεις στις οποίες στηρίζεται η ερυθρά αγγελία⁴. Η σχετική επεξεργασία εκ μέρους των αρχών των κρατών μελών ενδέχεται εξάλλου να αποδεικνύεται απαραίτητη, προκειμένου ακριβώς να εξακριβωθεί αν έχει εφαρμογή η εν λόγω αρχή.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο αποφαινεται ωσαύτως ότι η οδηγία 2016/680, ερμηνευόμενη υπό το πρίσμα του άρθρου 54 της ΣΕΣΣ και του άρθρου 50 του Χάρτη, δεν αντιτίθεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία περιέχονται σε ερυθρά αγγελία, εφόσον δεν έχει αποδειχθεί, μέσω αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, ότι έχει εφαρμογή εν προκειμένω η αρχή ne bis in idem. Ωστόσο, η ως άνω επεξεργασία πρέπει να πληροί τις προβλεπόμενες από την οδηγία προϋποθέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η επεξεργασία πρέπει, μεταξύ άλλων, να είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που ασκείται από αρμόδια εθνική αρχή, για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων⁵.

Αντιθέτως, όταν έχει εφαρμογή η αρχή ne bis in idem, η καταχώριση, στα συστήματα αναζήτησης καταζητούμενων προσώπων των κρατών μελών, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται σε ερυθρά αγγελία της Interpol δεν είναι πλέον αναγκαία, δεδομένου ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν μπορεί πλέον να διωχθεί ποινικά για τις πράξεις που καλύπτει η αγγελία και, κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν πλέον να συλληφθεί για τις ίδιες πράξεις. Επομένως, το οικείο πρόσωπο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ζητήσει τη διαγραφή των δεδομένων που το αφορούν. Εάν ωστόσο διατηρηθεί η καταχώριση, πρέπει να συνοδεύεται από την ένδειξη ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν μπορεί πλέον να διωχθεί εντός κράτους μέλους ή συμβαλλόμενου κράτους για τις ίδιες πράξεις, λόγω της αρχής ne bis in idem.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

³ Βλ. άρθρο 2, παράγραφος 1, και άρθρο 3, σημείο 2, της οδηγίας 2016/680.

⁴ Βλ. άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', και άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/680.

⁵ Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 1, και άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 2016/680.